

Bilag II

EFTERSKRIFT

1. Som et sidespørgsmål under sit arbejde har udvalget ikke kunnet undgå at overveje, hvordan man rent praktisk i fremtiden kan bidrage til, at såvel beslutningstagerne som offentligheden får det bedst mulige grundlag at bygge på i sikkerhedspolitiske spørgsmål. Udvalgets her foreliggende redegørelse er udarbejdet efter anmodning af regeringsudvalget vedrørende Danmarks sikkerhedspolitik, og det har været regeringsudvalgets ønske, at redegørelsen skulle foreligge inden for en rimelig kort tidsfrist. Arbejdet har været kompliceret og meget tidkrævende ikke blot for udvalgsmedlemmerne og det lille sekretariat, men også for mange uden for udvalget, hvis arbejdskraft man har trukket på. Selv om udvalget håber at have berørt det store flertal af spørgsmål, der er af betydning for tilrettelæggelsen af dansk sikkerhedspolitik, er man klar over det ønskværdige i, at adskillige spørgsmål var blevet behandlet væsentligt grundigere. Hertil kommer, at det billede, der er ridset op, er et øjebliksfoto - situationen ved udgangen af 1960'erne. Det vil derfor ifølge udvalgets skøn være ønskeligt, at det af udvalget udførte arbejde på en eller anden måde videreføres, både ved et yderligere studium af de problemer, der er for periferisk behandlet, og ved en almindelig løbende ajourføring.

2. Danmarks permanente sikkerhedspolitiske problem er i hovedsagen et problem om tilpasning til den del af den internationale politiske udvikling, der berører os direkte, dvs. udviklingen i forholdet mellem og holdningerne hos de lande, hvis politik har afgørende betydning for Danmarks nationale sikkerhed og fundamentale nationale interesser.

Det må være en afgørende forudsætning for, at Danmark kan varetage sine interesser i dette mønster, at dansk politik tilrettelægges på baggrund af de bedst mulige relevante oplysninger og ud fra en analyse af disse. Et mere systematisk udrednings- og planlægningsarbejde vil være et vigtigt bidrag til at skabe et sikrere grundlag for de udenrigspolitiske beslutninger.

Ud fra dette synspunkt må det af hensyn til løbende beslutninger om dansk sikkerhedspolitik være af betydning at søge at analysere de fundamentale kræfter, der gør sig gældende i andre lande og i den internationale politik og opstille forskellige muligheder for det fortsatte hændelsesforløb med henblik på, at den førte politik kan lægges til rette bl. a. under hensyntagen til de analyserede langtidstendenser og den givne udenrigspolitiske målsætning. Det ville i denne forbindelse kunne være af betydning, at man tænkte hypotetiske situationer igennem, søgte at skitsere mulige udviklingslinjer og søgte at vurdere, hvor den nationale interesse måtte ligge.

3. Udvalget mener allerede i dag at kunne pege på visse konkrete områder, hvor et mere indgående studium, end det inden for de givne rammer har været overkommeligt at gennemføre, synes at trænge sig på. Blandt sådanne skal nævnes følgende:

a) Uanset at der, som fremhævet ovenfor side 228 ff., er en udvikling i gang inden for NATO vedrørende krisebehandling, synes yderligere studier såvel på det nationale som på det internationale plan påkrævet af problemerne om, hvordan man bedst undgår en krisesituation eller bidrager til, at en opstået krisesituation finder en fredelig afvikling.

b) Som anført side 337 mener udvalget at burde pege på, at alle forsvarsarrangementer jævnlige bør efterprøves i lyset af skiftende omstændigheder. Et spørgsmål, der efter udvalgets opfattelse i denne sammenhæng bør holdes under konstant observation, er problematikken omkring fordele og ulemper i forbindelse med det danske forsvars indpasning i den bestående militære integration inden for NATO.

c) Det i Anden Del, kapitel II, sammenstillede materiale vedrørende Danmarks militærgeografiske placering vil muligvis kunne yderligere uddybes, og dette må under alle omstændigheder ske, i det omfang strategiske doktriner ændrer sig, og i lyset af den militærteknologiske udvikling.